

<http://www.diva-portal.org>

Postprint

This is the accepted version of a paper presented at *Nätverksträff för Forskningsbibliotekens pedagogiska roll, Stockholm, 23 november 2023.*

Citation for the original published paper:

Wickenberg, M., Persson, B. (2023)

Lyft blicken! Om AI-chatbotar, medie-och informationskunnighet (MIK), litteracitet och demokrati: Vilket förhållningssätt bör vi ha?

In:

N.B. When citing this work, cite the original published paper.

Abstract

Permanent link to this version:

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:his:diva-23417>

Lyft blicken!

Om AI-chatbotar, medie-och informationskunnighet (MIK), litteracitet och demokrati. Vilket förhållningssätt bör vi ha?

Av Maria Wickenberg och Birgit Persson, Högskolebiblioteket i Skövde

Förmågan att kunna avgöra om en källa är autentisk och tillförlitlig blir allt viktigare. Möjligheten att använda AI-genererade texter ställer stora krav på kritiskt förhållningssätt och medför ökade risker för spridning av desinformation och misinformation. Falsk information kan skapa osäkerhet hos medborgarna och forskning visar att ju mer människor upplever kontrollförlust i vardagen, desto mer dras de till populistiska och autokratiska ledare.

Inom högskolevärlden diskuteras nu studenternas användande av AI-chatbotar, primärt om examinationsformer och risk för fusk. Perspektiv som rör kritiskt förhållningssätt och demokrati framförs sällan. Inte heller problematiseras effekterna av att studenter frestas att sluta skriva egna texter, vilket påverkar lärandet negativt och hotar deras förmåga att utöva sina demokratiska rättigheter och skyldigheter.

I högskolelagen, bibliotekslagen och den statliga värdegrunden finns stöd för att lärosäten och lärosätesbibliotek ska främja demokrati och ett kritiskt förhållningssätt. I denna presentation vill vi belysa riskerna med AI-chatbotar för demokratin och studenters lärande.

Referenser

Carlsson, U., Wehring, P. & Westling, K. (Red.) (2023). *Medie- och informationskunnighet (MIK) för ett demokratiskt medborgarskap* (Rapport). Nationell MIK-konferens 2022, Göteborg, Hämtad 13 september 2023, från <https://mellanarkiv-offentlig.vgregion.se/alfresco/s/archive/stream/public/v1/source/available/sofia/ku12906-1749467041-7/surrogate/MIK%20rapport%202.0.pdf>

Eriksson, T. (2020). *MIK-utredaren: Ta ansvar för det egna lärandet*. Svensk biblioteksförening. Hämtad 13 september 2023, från <https://www.biblioteksbladet.se/nyheter/mik/mik-utredaren-ta-ansvar-for-det-egna-larandet/>

Giglietto, F., Iannelli, L., Valeriani, A., & Rossi, L. (2019). "Fake news" is the invention of a liar: How false information circulates within the hybrid news system. *Current Sociology*, 67(4), 625–642. <https://doi.org/10.1177/0011392119837536>

Haider, J. & Sundin, O. (2022). *Paradoxes of media and information literacy: the crisis of information*. Routledge. Hämtad 13 september 2023, från <https://library.oapen.org/handle/20.500.12657/53690>

Hogg, M. A. (2021). Uncertain self in a changing world: A foundation for radicalisation, populism, and autocratic Leadership. *European Review of Social Psychology*, 32(2), 235–268. <https://doi.org/10.1080/10463283.2020.1827628>

Röshammar, M. (2022). *Utbildning inte alltid garant för god källkritik*. Svensk biblioteksförening. Hämtad 13 september 2023, från <https://www.biblioteksbladet.se/nyheter/forskning/utbildning-inte-alltid-garant-for-god-kallkritik/>

Svensk biblioteksförening. (2023). "Desinformation är ett hot mot demokratin". Hämtad 13 september 2023, från www.biblioteksforeningen.se/nyheter/desinformation-ar-ett-hot-mot-demokratin/

Wagner, M. (2023). *Den värdefulla kontakten med praktiken*. Statens medieråd. Hämtad 13 september 2023, från <https://www.statensmedierad.se/mik-sveriges-kunskapsbank/natverket-mik-sverige/medlemssida-mik-sverige/nyheter-mik/2023/den-vardefulla-kontakten-med-praktiken>